

۱- نشان دهید $W = \{(a - b, 3a + 2b, 0) : a, b \in \mathbb{R}\}$ یک زیرفضای برداری $\mathbb{R}^3$ است. (پایان ترم ۱۴۰۲)

مجموعه W شامل $(0, 0, 0)$ است
پس ناتهی است

پاسخ) ابتدا توجه داریم که به ازای $a = b = 0$ ، بردار $(0, 0, 0)$ حاصل می‌شود. پس W ناتهی است و طبق یکی از قضایا، اگر به ازای هر $\lambda \in \mathbb{R}$ و هر $v_1, v_2 \in W$ ، داشته باشیم

$\lambda v_1 + v_2 \in W$ ، آنگاه W یک زیرفضای $\mathbb{R}^3$ خواهد بود. حال $\lambda \in \mathbb{R}$ و همچنین

$v_1, v_2 \in W$ دلخواه را در نظر می‌گیریم. چون $v_1 \in W$ ، پس $a_1, b_1 \in \mathbb{R}$ موجودند به طوری که $(a_1 - b_1, 3a_1 + 2b_1, 0) = (a_1 - b_1, 3a_1 + 2b_1, 0) \cdot v_1$. به طریق مشابه، چون $v_2 \in W$ ، پس $a_2, b_2 \in \mathbb{R}$ موجودند به طوری که $(a_2 - b_2, 3a_2 + 2b_2, 0) = (a_2 - b_2, 3a_2 + 2b_2, 0) \cdot v_2$. حال داریم:

$$\begin{aligned} \lambda v_1 + v_2 &= \lambda(a_1 - b_1, 3a_1 + 2b_1, 0) + (a_2 - b_2, 3a_2 + 2b_2, 0) \\ &= (\lambda a_1 - \lambda b_1 + a_2 - b_2, 3\lambda a_1 + 2\lambda b_1 + 3a_2 + 2b_2, 0) \\ &= ((\lambda a_1 + a_2) - (\lambda b_1 + b_2), 3(\lambda a_1 + a_2) + 2(\lambda b_1 + b_2), 0) \end{aligned}$$

حال اگر قرار دهیم $a_3 = \lambda b_1 + b_2$ و $b_3 = \lambda a_1 + a_2$ ، آنگاه خواهیم داشت:

$$\lambda v_1 + v_2 = (a_3 - b_3, 3a_3 + 2b_3, 0) \in W$$

بنابراین W یک زیرفضای برداری $\mathbb{R}^3$ است.

اگر فضای برداری روی $\mathbb{R}$ باشد و W به عنوان یک زیرمجموعه از فضای برداری، ناتهی باشد، می‌توانیم از محک زیر برای تشخیص زیرفضا بودن استفاده کنیم:

مجموعه ناتهی W یک زیرفضاست اگر و تنها اگر به ازای هر $\lambda \in \mathbb{R}$ و هر $v_1, v_2 \in W$ داشته باشیم $\lambda v_1 + v_2 \in W$

بعد از تشکیل $\lambda v_1 + v_2$ فرمت $(a - b, 3a + 2b, 0)$ را برای آن نمایش می‌دهیم تا ثابت شود که داخل W است

مجموعه W شامل $(\cdot, \cdot, \cdot)$ است
پس ناتهی است

$\mathbb{R}^3$ است. (پایان ترم ۱۴۰)

پاسخ) ابتدا توجه داریم که به ازای $a = b = c = 0$ ، بردار $(0, 0, 0)$ حاصل می‌شود. پس W ناتهی است و طبق یکی از قضایا، اگر به ازای هر $\lambda \in \mathbb{R}$ و هر $v_1, v_2 \in W$ ، داشته باشیم

$\lambda v_1 + v_2 \in W$ ، آنگاه W یک زیرفضای $\mathbb{R}^3$ خواهد بود. حال $\lambda \in \mathbb{R}$ و همچنین

$v_1, v_2 \in W$ دلخواه را در نظر می‌گیریم. چون $v_1 \in W$ ، پس $a_1, b_1, c_1 \in \mathbb{R}$ موجودند به

طوری که $v_1 = (a_1 + 4c_1, 2b_1 - a_1, 3c_1)$. به طریق مشابه، چون $v_2 \in W$ ، پس

$v_2 = (a_2 + 4c_2, 2b_2 - a_2, 3c_2)$ موجودند به طوری که $a_2, b_2, c_2 \in \mathbb{R}$. حال داریم:

$$\lambda v_1 + v_2 = \lambda(a_1 + 4c_1, 2b_1 - a_1, 3c_1) + (a_2 + 4c_2, 2b_2 - a_2, 3c_2)$$

$$= (\lambda a_1 + 4\lambda c_1 + a_2 + 4c_2, 2\lambda b_1 - \lambda a_1 + 2b_2 - a_2, 3\lambda c_1 + 3c_2)$$

$$= ((\lambda a_1 + a_2) + 4(\lambda c_1 + c_2), 2(\lambda b_1 + b_2) - (\lambda a_1 + a_2), 3(\lambda c_1 + c_2))$$

حال اگر قرار دهیم $c_3 = \lambda c_1 + c_2$ ، $b_3 = \lambda b_1 + b_2$ ، $a_3 = \lambda a_1 + a_2$ و آنگاه

خواهیم داشت:

$$\lambda v_1 + v_2 = (a_3 + 4c_3, 2b_3 - a_3, 3c_3) \in W$$

بنابراین W یک زیرفضای برداری $\mathbb{R}^3$ است.

اگر فضای برداری روی $\mathbb{R}$ باشد و W به عنوان یک زیرمجموعه از فضای برداری، ناتهی باشد، می‌توانیم از محک زیر برای تشخیص زیرفضابودن استفاده کنیم:

مجموعه ناتهی W یک زیرفضاست اگر و تنها اگر به ازای $v_1, v_2 \in W$ و هر $\lambda \in \mathbb{R}$ داشته باشیم $\lambda v_1 + v_2 \in W$

بعد از تشکیل $\lambda v_1 + v_2$ فرمت $(a + 4c, 2b - a, 3c)$ را برای آن نمایش می‌دهیم تا ثابت شود که داخل W است

می‌توانیم در ابتدا با تنها کردن y ، نمایش دیگری برای W داشته باشیم

مجموعه W شامل $(0, 0, 0)$ است پس ناتهی است

اگر فضای برداری روی $\mathbb{R}$ باشد و W به عنوان یک زیرمجموعه از فضای برداری، ناتهی باشد، می‌توانیم از محک زیر برای تشخیص زیرفضابودن استفاده کنیم:

مجموعه ناتهی W یک زیرفضاست اگر و تنها اگر به ازای هر $\lambda \in \mathbb{R}$ و هر $v_1, v_2 \in W$ داشته باشیم $\lambda v_1 + v_2 \in W$

بعد از تشکیل $\lambda v_1 + v_2$ ، فرمت $(x, -\frac{1399}{1400}x, z)$ را برای آن نمایش می‌دهیم تا ثابت شود که داخل W است

- ۳- نشان دهید زیرمجموعه $W = \{(x, y, z) | 1399x + 1400y = 0\}$ از $\mathbb{R}^3$ زیرفضای برداری آن است. (پایان ترم ۹۹)

پاسخ) اعضای مجموعه W را به شکل دیگری هم می‌توانیم نمایش دهیم. در واقع اگر از

رابطه $0 = -\frac{1399}{1400}x + 1400y$ ، y را تنها کنیم، خواهیم داشت $x = \frac{1400}{1399}y$.

بنابراین:

$$W = \left\{ \left(x, -\frac{1399}{1400}x, z \right) \mid x, z \in \mathbb{R} \right\}$$

ابتدا توجه داریم که به ازای $x = z = 0$ ، بردار $(0, 0, 0)$ حاصل می‌شود. پس W ناتهی است و طبق یکی از قضایا، اگر به ازای هر $\lambda \in \mathbb{R}$ و هر $v_1, v_2 \in W$ ، داشته باشیم $\lambda v_1 + v_2 \in W$ ، آنگاه W یک زیرفضای $\mathbb{R}^3$ خواهد بود. حال $\lambda \in \mathbb{R}$ و همچنین $v_1, v_2 \in W$ دلخواه را در نظر می‌گیریم. چون $v_1 \in W$ ، پس $x_1, z_1 \in \mathbb{R}$ موجودند

به طوری که $(x_1, -\frac{1399}{1400}x_1, z_1) = (x_1, 0, z_1)$. به طریق مشابه، چون $v_2 \in W$ ، پس

$x_2, z_2 \in \mathbb{R}$ موجودند به طوری که $(x_2, -\frac{1399}{1400}x_2, z_2) = (x_2, 0, z_2)$.

می‌توانیم در ابتدا با تنها کردن y ، نمایش دیگری برای W داشته باشیم

مجموعه W شامل $(0, 0, 0)$ است پس ناتهی است

اگر فضای برداری روی $\mathbb{R}^3$ باشد و W به عنوان یک زیرمجموعه از فضای برداری، ناتهی باشد، می‌توانیم از محک زیر برای تشخیص زیرفضابودن استفاده

کنیم: مجموعه ناتهی W یک زیرفضاست اگر و تنها اگر به ازای $\lambda \in \mathbb{R}$ و هر $v_1, v_2 \in W$ داشته باشیم $\lambda v_1 + v_2 \in W$

بعد از تشکیل $\lambda v_1 + v_2$ فرمت $(x, -\frac{1399}{1400}x, z)$ را برای آن نمایش می‌دهیم تا ثابت شود که داخل W است

ادامه پاسخ) حال داریم:

$$\begin{aligned}\lambda v_1 + v_2 &= \lambda(x_1, -\frac{1399}{1400}x_1, z_1) + (x_2, -\frac{1399}{1400}x_2, z_2) \\ &= (\lambda x_1 + x_2, -\frac{1399}{1400}(\lambda x_1 + x_2), \lambda z_1 + z_2)\end{aligned}$$

حال اگر قرار دهیم $x_3 = \lambda z_1 + z_2$ و $x_3 = \lambda x_1 + x_2$ ، آنگاه خواهیم داشت:

$$\lambda v_1 + v_2 = (x_3, -\frac{1399}{1400}x_3, z_3) \in W$$

بنابراین W یک زیرفضای برداری $\mathbb{R}^3$ است.

- ۳- نشان دهید زیرمجموعه $W = \{(x, y, z) | 1399x + 1400y = 0\}$ از $\mathbb{R}^3$ زیرفضای برداری آن است. (پایان ترم ۹۹)

مجموعه W شامل $(\cdot, \cdot, \cdot)$ است
پس ناتهی است

$\mathbb{R}^3$ است. (پایان ترم ۹۷)

پاسخ) ابتدا توجه داریم که به ازای $x = y = z = 0$, بردار $(0, 0, 0)$ حاصل می‌شود. پس W ناتهی است و طبق یکی از قضایا، اگر به ازای هر $\lambda \in \mathbb{R}$ و هر $v_1, v_2 \in W$, داشته باشیم

$\lambda v_1 + v_2 \in W$, آنگاه W یک زیرفضای $\mathbb{R}^3$ خواهد بود. حال $\lambda \in \mathbb{R}$ و همچنین

$v_1, v_2 \in W$ دلخواه را در نظر می‌گیریم. چون $v_1 \in W$, پس $x_1, y_1, z_1 \in \mathbb{R}$ موجودند به

طوری که $(2x_1 - y_1, y_1 + 3z_1, x_1 - z_1) = v_1$. به طریق مشابه، چون $v_2 \in W$

پس $x_2, y_2, z_2 \in \mathbb{R}$ موجودند به طوری که $(2x_2 - y_2, y_2 + 3z_2, x_2 - z_2) = v_2$.

حال داریم: $\lambda v_1 + v_2 = \lambda(2x_1 - y_1, y_1 + 3z_1, x_1 - z_1) + (2x_2 - y_2, y_2 + 3z_2, x_2 - z_2)$

$$= (\lambda x_1 - \lambda y_1 + 2x_2 - y_2, \lambda y_1 + 3\lambda z_1 + y_2 + 3z_2, \lambda x_1 - \lambda z_1 + x_2 - z_2)$$

$$= (2(\lambda x_1 + x_2) - (\lambda y_1 + y_2), (\lambda y_1 + y_2) + 3(\lambda z_1 + z_2), (\lambda x_1 + x_2) - (\lambda z_1 + z_2))$$

حال اگر قرار دهیم $z_3 = \lambda z_1 + z_2$, $y_3 = \lambda y_1 + y_2$, $x_3 = \lambda x_1 + x_2$ و آنگاه

خواهیم داشت:

$$\lambda v_1 + v_2 = (2x_3 - y_3, y_3 + 3z_3, x_3 - z_3) \in W$$

بنابراین W یک زیرفضای برداری $\mathbb{R}^3$ است.

اگر فضای برداری روی $\mathbb{R}$ باشد و W به عنوان یک زیرمجموعه از فضای برداری، ناتهی باشد، می‌توانیم از محک زیر برای تشخیص زیرفضابودن استفاده کنیم:

مجموعه ناتهی W یک زیرفضاست اگر و تنها اگر به ازای $v_1, v_2 \in W$ و هر $\lambda \in \mathbb{R}$ داشته باشیم $\lambda v_1 + v_2 \in W$

بعد از تشکیل $\lambda v_1 + v_2$, فرمت $(2x - y, y + 3z, x - z)$ را برای آن نمایش می‌دهیم تا ثابت شود که داخل W است

۵- فرض کنید

$$a = (1, 2, 0), \quad b = (-2, 3, 1), \quad c = (0, 1, 1)$$

آیا $S = \{a, b, c\}$ یک زیرمجموعه مستقل خطی فضای برداری $\mathbb{R}^3$ است؟ چرا؟

پاسخ) فرض کنید $\lambda_1, \lambda_2, \lambda_3 \in \mathbb{R}$ به گونه‌ای باشند که

$$\lambda_1 a + \lambda_2 b + \lambda_3 c = 0$$

حال داریم:

$$\lambda_1(1, 2, 0) + \lambda_2(-2, 3, 1) + \lambda_3(0, 1, 1) = 0$$

$$\Rightarrow (\lambda_1 - 2\lambda_2, 2\lambda_1 + 3\lambda_2 + \lambda_3, \lambda_2 + \lambda_3) = 0$$

$$\Rightarrow \begin{cases} \lambda_1 - 2\lambda_2 = 0 \\ 2\lambda_1 + 3\lambda_2 + \lambda_3 = 0 \end{cases} \quad (1)$$

$$\Rightarrow \begin{cases} \lambda_1 - 2\lambda_2 = 0 \\ 2\lambda_1 + 3\lambda_2 + \lambda_3 = 0 \\ \lambda_2 + \lambda_3 = 0 \end{cases} \quad (2)$$

$$\Rightarrow \begin{cases} \lambda_1 - 2\lambda_2 = 0 \\ 2\lambda_1 + 3\lambda_2 + \lambda_3 = 0 \\ \lambda_2 + \lambda_3 = 0 \end{cases} \quad (3)$$

اگر از

$$\lambda_1 a + \lambda_2 b + \lambda_3 c = 0$$

بتوانیم نتیجه بگیریم

$$\lambda_1 = \lambda_2 = \lambda_3 = 0$$

آنگاه S مستقل خطی است و در

غیر این صورت، وابسته خطی
است

از رابطه (۱) داریم $\lambda_1 = 2\lambda_2$ و از رابطه (۳) داریم $\lambda_3 = -\lambda_2$. با جایگذاری در رابطه

(۲) داریم $0 = \lambda_1 - 2\lambda_2 + 3\lambda_2 - \lambda_2 = 4\lambda_2$ که نتیجه می‌شود $\lambda_2 = 0$ و این یعنی $\lambda_1 = \lambda_2 = \lambda_3 = 0$. در

نتیجه S مستقل خطی است.

۶- فرض کنید

$$a = (3, 6, 0), \quad b = (1, 2, 0), \quad c = (-1, 3, 4)$$

آیا $S = \{a, b, c\}$ یک زیرمجموعه مستقل خطی فضای برداری $\mathbb{R}^3$ است؟ چرا؟

پاسخ) فرض کنید $\lambda_1, \lambda_2, \lambda_3 \in \mathbb{R}$ به گونه‌ای باشند که

$$\lambda_1 a + \lambda_2 b + \lambda_3 c = 0$$

يعني:

$$\lambda_1(3, 6, 0) + \lambda_2(1, 2, 0) + \lambda_3(-1, 3, 4) = 0$$

$$\Rightarrow (3\lambda_1 + \lambda_2 - \lambda_3, 6\lambda_1 + 2\lambda_2 + 3\lambda_3, 4\lambda_3) = 0$$

$$\Rightarrow \begin{cases} 3\lambda_1 + \lambda_2 - \lambda_3 = 0 \\ 6\lambda_1 + 2\lambda_2 + 3\lambda_3 = 0 \end{cases} \quad (1)$$

$$\Rightarrow \begin{cases} 3\lambda_1 + \lambda_2 - \lambda_3 = 0 \\ 6\lambda_1 + 2\lambda_2 + 3\lambda_3 = 0 \\ 4\lambda_3 = 0 \end{cases} \quad (2)$$

$$\Rightarrow \begin{cases} 3\lambda_1 + \lambda_2 - \lambda_3 = 0 \\ 6\lambda_1 + 2\lambda_2 + 3\lambda_3 = 0 \\ 4\lambda_3 = 0 \end{cases} \quad (3)$$

اگر از $\lambda_1 a + \lambda_2 b + \lambda_3 c = 0$ بتوانیم نتیجه بگیریم $\lambda_1 = \lambda_2 = \lambda_3 = 0$. آنگاه S مستقل خطی است و در غیر این صورت، وابسته خطی است

از رابطه (۳) به دست می‌آوریم $\lambda_3 = 0$ که با جایگذاری در رابطه (۱) داریم $3\lambda_1 + \lambda_2 = 0$ و با جایگذاری در رابطه (۲) داریم $6\lambda_1 + 2\lambda_2 = 0$. حال کافی است به عنوان نمونه قرار دهیم $\lambda_1 = 1$ و $\lambda_2 = -3$ که در هر دو رابطه صدق می‌کنند.

۶- فرض کنید

$$a = (3, 6, 0), \quad b = (1, 2, 0), \quad c = (-1, 3, 4)$$

آیا $S = \{a, b, c\}$ یک زیرمجموعه مستقل خطی فضای برداری $\mathbb{R}^3$ است؟ چرا؟

ادامه پاسخ) بنابراین اسکالارهای $\lambda_1, \lambda_2, \lambda_3$ یافت شدند که هم‌مان صفر نیستند و در رابطه

$$\lambda_1 a + \lambda_2 b + \lambda_3 c = 0$$

صدق می‌کنند. این یعنی S مستقل خطی نیست و وابسته خطی است. در واقع ما از رابطه $\lambda_1 a + \lambda_2 b + \lambda_3 c = 0$ نتوانستیم نتیجه بگیریم که $\lambda_1 = \lambda_2 = \lambda_3 = 0$ و بنابراین S مستقل خطی نیست.

اگر از

$$\lambda_1 a + \lambda_2 b + \lambda_3 c = 0$$

بتوانیم نتیجه بگیریم

$$\lambda_1 = \lambda_2 = \lambda_3 = 0$$

آنگاه S مستقل خطی است و در

غیر این صورت، وابسته خطی است